

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1879/2015

21.01.2016. године

Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у спору тужиоца С.П. из К., чији су пуномоћници И.Н. и Б.М., адвокати из Ц., против туженог Ђ.С. ДОО из К., кога заступа Н.М., адвокат из И., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против решења Вишег суда у Сомбору Гж1 84/2015 од 25.06.2015. године, у седници одржаној 21.01.2016. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против решења Вишег суда у Сомбору Гж1 84/2015 од 25.06.2015. године.

Образложење

Решењем Основног суда у Врбасу П1 9008/10 од 16.04.2015. године усвојен је предлог тужиоца и дозвољено понављање поступка, окончано правноснажном пресудом Општинског суда у Кули на основу одрицања П1 1547/06 од 13.02.2007. године и стављена ван снаге та пресуда.

Решењем Вишег суда у Сомбору Гж1 84/2015 од 25.06.2015. године делимично је преиначено првостепено решење у делу којим је стављена ван снаге наведена пресуда првостепеног суда, тако што је та пресуда на основу одрицања укинута, а у преосталом делу жалба туженог је одбијена и првостепено решење потврђено. Одбијен је и захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка и упућен првостепени суд да изврши исправку решења у погледу датума у ставу другом, тако што уместо датума 13.02.2006. године треба да стоји 13.02.2007. године.

Против правноснажног решења донетог у другом степену тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд испитао је побијано решење применом чл. 412. у вези чл. 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04, 111/09), који се примењује на основу чл. 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14), и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из чл. 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из чл. 361. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревидент указује. Нижестепена решења су јасна, образложена и непротивречна. Садрже све разлоге о одлучним чињеницама.

У конкретном случају, тужилац је 30.08.2006. године поднео тужбу ради исплате разлике у заради и других примања из радног односа (регреса, јубиларне награде, стипендија и уплате доприноса). Како је поднеском тужилац повукао тужбу и одрекао се тужбеног захтева, правноснажном делимичном пресудом на основу одрицања Општинског суда у Кули П1 1547/06 од 13.02.2007. године, тужбени захтев у овом спору је одбијен применом чл. 337. Закона о парничном поступку. Наиме, тужилац је са туженим закључио уговор о вансудском поравнању, којим се одрекао свих новчаних потраживања према туженом, која су била предмет тужбеног захтева у овом спору, уз престанак радног односа код туженог на дан потписивања споразума.

Тужилац је 23.03.2015. године поднео предлог за понављање поступка из разлога прописаних чланом 422. став 1. тачка 11. Закона о парничном поступку. Навео је да је за овај разлог за понављање поступка сазнао 26.02.2015. године. Тада је сазнао за одлуку Уставног суда, донету по уставној жалби С.М. - Уж. 6784/2012 од 12.11.2014. године, којом је утврђена повреда права подносиоца уставне жалбе на правично суђење и правичну накнаду за рад из чл. 32. став 1. и чл. 60. став 1. Устава Републике Србије у парничном поступку и поништена пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1490/12 од 11.06.2012. године у ставу трећем изреке, а потом одређено да тај суд донесе нову одлуку о жалби подносиоца уставне жалбе, изјављеној против првостепене пресуде. Такође, у поступку по уставној жалби подносиоца Ј.Б., Уставни суд је одлуком Уж 2524/2009 од 22.02.2012. године утврдио повреду права подносиоца на правично суђење и правичну накнаду за рад и социјалну заштиту из чл. 32. став 1, 60. став 4. и 62. Устава Републике Србије у парничном поступку, који је окончан правноснажном судском одлуком Округног суда у Сомбору Гж1 914/09 од 26.10.2009. године и наложио том суду да понови поступак по жалби изјављеној против првостепене пресуде донете у том спору. Коначно, у поступку по уставној жалби подносиоца Д.В. Уставни суд је одлуком Уж 2542/2009 од 17.11.2011. године утврдио повреду права подносиоца уставне жалбе на правично суђење и правичну накнаду за рад из чл. 32. и 60. став 4. Устава Републике Србије у парничном поступку по тужби подносиоца, поништио пресуду Округног суда у Сомбору Гж1 952/09 од 30.10.2009. године и наложио том суду да поново одлучи о жалби изјављеној против првостепене пресуде донете у том спору. Притом, овом одлуком је одређено да има правно дејство и према лицима која нису поднела уставну жалбу, а налазе се у истој правној ситуацији, сагласно члану 87. Закона о Уставном суду. Да су ова и друге одлуке употребљене у ранијем поступку, то би било од утицаја на доношење повољније одлуке за тужиоца, односно суд не би донео пресуду на основу одрицања применом чл. 337. став 3. Закона о парничном поступку, јер се ради о захтеву којем странке не могу располагати. (члан 3. став 3). Тачније, у корпусу права на рад из чл. 60. став 4. Устава Републике Србије налази се и право на правичну накнаду за рад и правну заштиту за случај престанка радног односа, којих се нико не може одрећи.

Тужени је поднео одговор на предлог за понављање поступка у коме је навео да се подносилац предлога не налази у истој чињеничној и правној ситуацији као подносиоци уставних жалби, па наведене одлуке Уставног суда не могу имати дејство и према њему. За разлику од ових подносилаца уставних жалби, тужилац у току првостепеног поступка није наставио да доказује своје тврдње у вези новчаног потраживања, него се одрекао тужбеног захтева, због чега је и донета пресуда на основу одрицања. Наиме, тужилац се није одрекао права на зараду, већ тужбеног захтева да захтева њену исплату. Из ових разлога предложио је да се предлог за понављање одбије као неоснован.

Према чл. 422. став 1. тачка 11. Закона о парничном поступку, поступак који је одлуком суда правноснажно завршен може се по предлогу странке поновити ако је у поступку по уставној жалби Уставни суд утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у парничном поступку.

Према чл. 87. Закона о Уставном суду, ако је појединачним актом или радњом повређено или ускраћено Уставом зајемчено људско или мањинско право или слобода више лица, а само неки од њих су поднели уставну жалбу, одлука Уставног суда односи се и на лица која нису поднела уставну жалбу, ако се налазе у истој правној ситуацији.

По оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак нижестепених судова да су у конкретном случају испуњени услови за понављање правноснажно окончаног поступка применом члана 422. став 1. тачка 11. Закона о парничном поступку. Тужилац се налази у истој чињеничној и правној ситуацији, као и поменути подносиоци уставних жалби, по којима је Уставни суд утврдио повреду права на правично суђење, на правичну накнаду за рад и социјалну заштиту из чл. 32. став 1, 60. став 4. и 69. став 2. Устава Републике Србије, због чега су поништене правноснажне судске одлуке донете у другом степену и наложено надлежним судовима да поново одлуче о жалбама подносилаца уставних жалби. И ова лица и тужилац у овом спору тражили су својим тужбама исплату истоврсних новчаних потраживања из рада од туженог (регрес за коришћење годишњег одмора, разлика зараде, уплата пореза и доприноса). За разлику од подносилаца уставних жалби, тужилац се одрекао тужбеног захтева, што је за последицу имало доношење пресуде на основу одрицања применом чл. 337. ЗПП и одбијање тужбеног захтева у том спору. Као и подносиоци уставних жалби, и тужилац је закључио уговор о вансудском поравнању са истим послодавцем. У тој ситуацији, чињеница што се тужилац одрекао тужбеног захтева, што није случај са подносиоцима уставних жалби, не значи да је тужилац у другачијој правној ситуацији у односу на њих. Одрицање, као располагање субјективним правом, по својој правној природи, односи се и на правни посао и на процесну радњу. Доношењем пресуде на основу одрицања суд је поступио супротно члану 3. став 3. Закона о парничном поступку, јер је дозволио располагање странке супротно члану 60. став 4. Устава Републике Србије. Забрана доношења пресуде на основу одрицања из чл. 337. став 3. Закона о парничном поступку односи се на захтев којим странке не могу располагати - располагања странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала.

Како се тужилац у овом спору налази у истој правној ситуацији, као и поменути подносиоци уставних жалби, одлуке Уставног суда донете у поступку пред тим судом имају правно дејство и према тужиоцу, па су нижестепени судови правилно дозволили понављање поступка, окончаног правноснажном пресудом донетом у овом спору и ту одлуку укинули применом чл. 428. став 2. Закона о парничном поступку.

У ревизији туженог, у претежном делу, понављају се жалбени наводи, који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, коју прихвата и Врховни касациони суд.

На основу чл. 412. став 4. у вези чл. 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Предраг Трифуновић, с.р.**